

بخش هفتم

از سوی دیگر روس‌ها نیز امتیازاتی نظیر اجازه ورود کشتی‌های جنگی روسیه به مرداب انزلی، امتیاز شیلات شمال، امتیاز استفاده از جنگل‌های شمال ایران، تأسیس بانک استقراضی رهنی روس، امتیاز راه‌های شوسه و... از دربار قاجار گرفتند. (تیموری، ۱۳۳۲: ۲۳۷ الی ۲۰۹)

در همان ایام احساسات ناسیونالیستی نیز در ایران در حال رشد بود. پس از چندی روسیه و انگلیس در زمره مغفورترین دول بیگانه در ایران درآمدند. کم‌کم روابط با دولت‌های فرانسه، اتریش، آمریکا و آلمان مطرح شد. در آن ایام فرانسه درگیر شمال آفریقا بود. آمریکا در انزوای سیاسی به سر می‌برد و اتریش نیز سرگرم شبه‌جزیرهٔ بالکان بود. آلمان تنها ناجی ایران به نظر می‌رسید. به‌ویژه مسافت زیاد، نداشتن پیشینهٔ استعماری، پیشرفت‌های صنعتی و اقتصادی آلمان و... مزایای خوبی برای تبدیل شدن آلمان به شریک اقتصادی و سیاسی ایران نزد دولتمردان بود. (پیرا، ۱۳۷۹: ۳۳۳)

حضور آلمان با این زمینه‌ها در ایران تقویت شد و در زمان رضاشاه به اوج خود رسید. در زمان رضاشاه مهندسان و تکنسین‌های آلمانی برای ساخت و ساز و عمران راه‌ها و پل‌سازی و... حضوری چشمگیر در ایران داشتند.

تقریباً می‌توان ادعا کرد که تمام پل‌های ارتباطی جاده‌های ساحلی دریای خزر توسط شرکت‌های آلمانی در زمان رضاخان احداث شده است. از جمله پل چشمهٔ کیلهٔ تنکان، پل لپاسر و پل شیرود (شورمچ، ۱۳۸۳: ۱۷۹). البته در ترکیب نفرات شرکت‌های آلمانی نفرات غیر آلمانی نیز حضور داشتند. از جمله در شرکت آلمانی سازنده پل شیرود که «چکه» نام داشت تعدادی مهندس روسی هم حضور داشتند (شورمچ، ۱۳۸۳: ۱۷۰).

رضاخان در سال ۱۳۰۵ هجری شمسی امتیاز حمل پست هوایی، در سال ۱۳۰۶ ساخت قسمتی از راه‌آهن سراسری شمال ایران، در سال ۱۳۰۸ اداره امور بانک ملی ایران و... را به آلمان‌ها سپرد. از سال ۱۳۱۱ و در زمان روی کار آمدن هیتلر در آلمان، ارتباط بین آلمان و ایران گسترش یافت. در دوره ۱۶ ساله سلطنت رضاشاه، آلمانی‌ها برای توسعه، عمران و آبادی شهرهای ایران و به‌ویژه شمال ایران تلاش زیادی انجام دادند. آشکار آن تلاش‌ها هنوز در قالب پل‌ها، راه‌آهن، ایجاد شبکه تلفن و تلگراف، مدرسه و... پس از گذشت بیش از ۸۰ سال قابل استفاده است (خاتمی، ۱۳۹۵: ۲۸ و ۲۹).

مردم کشورهایایی که از استعمار انگلیس و ظلم روسیه تزاری خاطرات خوبی نداشتند، از خدمات عام‌المنفعه آلمان راضی بودند. در ایران آلمان‌ها به ساخت شش‌فاخانه و درمانگاه پرداختند و پزشکان و پرستاران آلمانی به مداوای مردم پرداختند. رادیوی آلمان با پخش برنامه‌های فارسی به اعمال تبلیغات در ایران مشغول بود. بعد از مدتی آلمانی‌ها به مسئولان ایرانی پیشنهادهایی در خصوص راه‌اندازی کارخانه‌های مختلف، مشارکت در ساخت راه‌ها، بندرها و راه‌آهن دادند. تعداد زیادی از پروژه‌های مشترک ایران و آلمان به بهره‌برداری رسید. مردم شهرهای مختلف ایران از جمله شهرهای شمالی کشور نیز شاهد افتتاح پروژه‌های مشترک ایران و آلمان بودند.

کارخانه‌هایی همانند پارچه‌بافی و حریربافی چالوس که تا سال‌ها فعالیت کردند. مقبولیت هیتلر در بین مردم به آنجا رسید که برخی عوام هیتلر را ایرانی و اهل کرمان دانستند (دلدن، ۱۳۷۱: ۱۴۴ و ۱۴۵).

در آن زمان آلمانی‌ها برای توسعه راه‌آهن ایران تلاش بالایی نشان دادند. به این خاطر محله اطراف ایستگاه مرکزی راه‌آهن در جنوب تهران به اسم (نازی‌آباد) نام‌گذاری شد.

یکی از نویسندگان در این خصوص نوشته است: «اگر ایستگاه قطار تهران را دیده باشید، احتمالاً به سردر ورودی و زیر سقف سالن آن نگاه کرده‌اید. در سقف ایستگاه و در کنار لوحه‌ای از سنگ به زبان فارسی و آلمانی چیزهایی نوشته شده و علامت صلیب شکسته حکومت آلمان هیتلری و نازیسم حک شده است. این ساختمان را در زمان هیتلر و بنا به دعوت رضاشاه، مهندسین آلمانی زیر نظر مهندس تالبرگ ساختند» (کیا، ۱۳۷۶، ۱۵).

ادامه دارد...

سرآمد گروه زیست محیط دریایی – سعید قلیچی – دریای خزر به سرعت در حال خشک شدن است. با افزایش دماهای ناشی از تغییرات اقلیمی، این دریاچه به سرعت در حال تبخیر است و پهنه‌های وسیعی از زمین‌های خشک را بر جامی گذارد. به طور متوسط، دریای خزر سالانه ۲۰ سانتی‌متر عقب‌نشینی می‌کند و پیش‌بینی می‌شود که آب آن تا پایان این قرن، ۱۸ متر کاهش سطح داشته باشد، در حالی که عمق دریای خزر شمالی هم‌اکنون تنها ۶-۵ متر است. این دریا اکنون به سطحی زیر آستانه‌ای رسیده که بتواند اکوسیستم دریایی را پشتیبانی کند.

به گزارش روزنامه دریایی اقتصاد سرآمد، چنانچه به سواحل دریای خزر بروید پس‌روی محسوس آب رامی‌بینید. نقاطی که پیش ازاین زیرآب بوده اکنون به ساحل شنی دریا اضافه شده است. بنابه گفته صیادان محلی آب خزر طی حدود ۲۰سال گذشته بین ۱۸۰ تا ۲۵۰متر عقب نشینی کرده واین روند در ۵سال اخیر سرعت بیشتری دارد. این مشکل اکنون زیرساخت‌های همه بنادر حاشیه خزر را تهدید می‌کند.

طی سال‌های گذشته توجه رسانه های دولتی در ایران بر این پایه شکل گرفته که این پدیده طبیعی است وآب دریای خزر با گذشت هر ۲۵ سال عقب نشینی و سپس پیشروی می‌کند. اما طی ۵ سال گذشته وارد دوره پیشروی آب دریا شده‌ایم در حالی که آب دریا همچنان پس‌روی آب کند. مساحت دریای خزر در ابتدای قرن بیستم ۴۲۰هزار کیلومتر مربع بوده که امروزه به ۳۷۰هزار کیلومتر مربع رسیده است. هم‌اکنون حجم محاسبه شده آب خزر ۷۸هزار و ۸۰۰کیلومتر مکعب است که نیاز آبی آن بوسیله ۱۳۰ رشته رودخانه آب شیرین تامین می‌شود.

دریای خزر بزرگ‌ترین آب داخلی جهان است که به طور متغیر به عنوان بزرگ‌ترین دریاچه یـا دریای کامل جهان توصیف می‌شود و بین ایران، روسیه، آذربایجان، قزاقستان

۴ هزار هکتاری در هاله‌ای از ابهام است. هر چند مدیرکل شیلات استان معتقد است جای نگرانی نیست و هرساله لایروبی از فرودین آغاز می‌شود. کمتر کسی تصور می‌کرد شوره‌زارها و اراضی لم‌بزرخ نوار شمالی استان گلستان که جز خارهای بیابان گیاهی دیگری در آن نمی‌روییـد تبدیل به کارگاهی برای تولید و اشتغال شود. این اتفاق سال ۱۳۷۸ رخ داد و برای اولین بار مزارع پرورش میگو در شمال کشور در منطقه مرزی گمیشان ایجاد شد.

برای اینکه مزارع پرورش میگو یکی یکی ایجاد شود نیاز به آب بود و همجاری با تالاب گمیشان و دریای خزر، شرایط ایده آلی را برای توسعه پرورش میگو در این منطقه فراهم کرده بود. ایجاد کانال انتقال آب از دریا به سایت پرورش میگوی گمیشان یکی از اقدامات اساسی برای تولید میگو در این منطقه بود. طرحی که قرار در دو فاز اجرایی نشود و فاز نخست آن ۴ هزار هکتار است که سالانه بیش از ۳ هزار تن میگو در آن تولید می‌شود که بخش اعظمی از آن نیز صادراتی است. فاز دوم این پروژه به مساحت ۶ هزار هکتار بود که بنا به گفته مسئولان وقت در سال‌های گذشته قرار بود تا فـوق ۱۴۰۴ به بهره برداری برسد.

اما آنچه در سال‌های اخیر تولید میگو در این منطقه را با مشکل مواجه کرده است، پس‌روی آب دریاست. خزر چند سالی است که حال و روز خوشی ندارد و هر سال بنا به دلیل تغییرات اقلیمی و کاهش ورودی آب به این دریاچه، سدسازی‌ها در بالادست رودخانه‌ها و غیره در حال پس‌روی است که شدت این پس‌روی در سواحل گلستان نیز قابل توجه است. نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد، طی دو دهه اخیر روند کاهش تراز آب خزر طولانی‌تر شده و شدت کاهش تراز آب به‌ویژه در سال‌های اخیر شدت یافته به‌طوری که تنها در سال ۱۴۰۱، تراز آب ۲۶ سانتی‌متر کاهش یافته است. در مجموع از سال ۱۳۷۵ تا ۱۴۰۱ که روند کاهش تراز آب شروع شده، حدود ۲ متر از سطح آب کاهش یافته و به کمترین میزان در ۳۰ سال اخیر رسیده است.

سناریوهای علت افت سطح آب خزر

براساس سناریوهای مختلف، سطح آب دریای خزر تا پایان قرن حاضر ۹ تا ۱۸ متر پایین خواهد شد. سطح دریای خزر به صورت فزاینده‌ای پایین‌تر می‌آید و شتاب کاهش آب در حال افزایش است، با توجه به اینکه آب‌های بخش

«روزنامه دریایی سرآمد» گزارش می‌دهد؛

کانال ۴ هزار هکتاری مزارع میگوی گمیشان در ابهام

تهدید تولید میگوی خزر با عقب‌نشینی کاسپین

روسیه و ترکمنستان خزر، کم عمق است، با افت ۹ متری آب، حدود ۲۴ درصد از مساحت سطح خزر کوچک خواهد شد و اگر ۱۸ متر آب افت کند، ۳۴ درصد از سطح این دریاچه خشک خواهد شد. این سناریوهای ترسناک علاوه براینکه خسارت‌های محیط زیستی فراوانی به همراه دارد و وضعیت اکوسیستم‌هایی مانند خلیج گرگان، تالاب انزلی، تالاب گمیشان، تالاب میانکاله، تالاب کیانشهر، تالاب زیباکنار و پارک ملی بوچاق را بحرانی خواهد کرد، بر روی اقتصاد و معیشت مردم حاشیه خزر نیز اثرات سونی خواهد داشت.

یک نمونه آن را چند سالی است که در گمیشان می‌بینیم. به دلیل پس‌روی آب هر سال کانال آبرسان به سایت پرورش میگوی این منطقه نیازمند لایروبی است. آنطور که مدیرکل شیلات گلستان گفته در دو سال اخیر تنها ۴ میلیارد تومان هزینه لایروبی این کانال شده و پیش‌بینی امسال نیز نیاز ۵۰ میلیارد تومانی برای لایروبی این کانال است. مزارع پرورش میگو در گمیشان باید از اردیبهشت ماه آماده تولید شود اما این اتفاق با توجه به وضعیت کانال آبرسان به این سایت ۴ هزار هکتاری در هاله‌ای از ابهام است. هر چند مدیرکل شیلات استان معتقد است جای نگرانی نیست و هرساله لایروبی از فرودین آغاز می‌شود. این در حالی است که تولیدکنندگان مدعی‌اند با توجه به وابستگی تولید میگو در گمیشان به پست لاروهای جنوب کشور و همچنین عدم لایروبی کانال انتقال آب، سردرگم هستند و هنوز قراردادهای خرید پست لارو و غذای میگو و غیره را نبسته‌اند.

در سایت پرورش میگوی گمیشان یک هزار و ۲۰۰ نفر به صورت مستقیم مشغول به کارند و سه هزار و ۷۰۰ تن تولید میگوی وانامی در این سایت انجام شده که ۸۰ درصد آن پس از بسته بندی و فرآوری به کشورهای مختلف صادر شده‌است. با توجه به پس‌روی مداوم آب دریای خزر و ضرورت حفظ اشتغال پایدار در این منطقه با توجه به سرمایه‌گذاری‌های بخش دولتی و خصوصی، به نظر می‌رسد در کوتاه مدت می‌توان حضور دائم یک دستگاه لایروب را تأکید قرار داد. موضوعی که اسماعیل جباری نیز به آن اشاره کرده و گفته که نامه‌نگاری‌های آن با دولت انجام شده است و امیدواریم که این اتفاق به زودی رخ دهد. هرچند در صورت تداوم پس‌روی آب خزر، دیگر از دستگاه لایروب هم کار چندانی بر نخواهد آمد.

توسعه دریامحور در فعالیت‌های کانون پرورش فکری استان هرمزگان

یاد آور می‌شود: در نشست دکتر فیض، رئیس پردیس دریامحور دانشگاه امیر کبیر با پروین پشتکوهی، مدیر کل کانون هرمزگان، ابعاد مختلف فعالیت ها، ضرورت اجتناب ناپذیر آن و شناخت دقیق آن مورد تأکید قرار گرفت. لازم به ذکر است؛ استان هرمزگان دارای ۱۲۰۰ کیلومتر مرز آبی است. این مرز شامل سواحل مکران و خلیج فارس و ۱۴ جزیره و ۱۰ بندر می باشد.

بدون شرح

قاب دوربین

عکس: اصغر بشارتی

در تابستان سال جاری، ۱۳۸ برنامه ویژه برای دو هزارو ۲۳۷ نفر در قالب برنامه های دریاشناسی به ویژه در حوزه مشاغل دریایی، فعالیت های زیست محیطی، شناخت اقلیم و جغرافیای دریا، نشست و اردو در مراکز کانون برگزارشد. وی همچنین با تأکید بر ضرورت قرار گرفتن فعالیت های دریا محور در راس فعالیت های کانون استان اظهارکرد: مرکز علوم کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان هرمزگان در راستای تعمیق فعالیت ها و توسعه فعالیت های دریاپایه و حکمرانی آینده پذیر، اقدام به برگزاری نشست های تخصصی با مراکز علمی و آموزشی تخصصی دریایی نموده است.

مدیرکل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هرمزگان ادامه داد: با عنایت به ضرورت شکل گیری نسلی آگاه و مسئول در حفاظت از محیط زیست و منابع دریایی و تمرکز بر توسعه پایدار از منابع دریایی آموزش کوتاه مدت، میان مدت و بلند مدت در سند کانون هرمزگان قرار گرفته است. پشتکوهی ابراز کرد: آموزش موضوعات دریامحور از جمله جغرافیای دریا، اقتصاد دریاپایه و علوم و فنون دریایی فرصتی برای تربیت نسلی آگاه، مسئول و خلاق و توانا در رفع مشکلات و چالش های دریایی و نور آو است.

بسیاری از مولفه های اقتصادی و اجتماعی و فرهنگی استان هرمزگان با دریا عجین شده است. از این رو و با عنایت به منویات رهبر معظم انقلاب و ضرورت توجه به برنامه توسعه کشور، برنامه های دریامحور در سرفصل فعالیت های کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان هرمزگان قرار گرفت.

به گزارش روزنامه دریایی سرآمد، پروین پشتکوهی، مدیرکل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان هرمزگان بسا تأکیدبر لزوم توجه به عنصر فرهنگ و انتقال فرهنگ دریایی به عنوان یک عامل حیاتی و پیش برنده گفت: در زمینه بهره مندی از ظرفیت های دریایی برای تقویت احساس افتخار به هویت بومی و ایرانی – اسلامی در میان کودکان و نوجوانان، در جهت دست یابی به قله های دانش با تقویت روحیه و باور ما می توانیم در سایه امید و نگاه خوش بینانه به آینده با نگاهی به فعالیت های درخشان دریانوردان هرمزگانی در دریاهای اقیانوس های دور، کانون هرمزگان اقدام به برنامه ریزی و اجرای طرح های دریاشناسی و فعالیت های دریاپایه نموده است.

پروین پشتکوهی درخصوص فعالیت های دریا پایه ی کانون استان ابراز کرد:

فریداعیزی - اقتصاد سرآمد